

Rammevilkår for sjøtransport

Sammenligning med rammevilkår for veg-
og jernbanetransport

Full rapport finnes på www.mfm.no

Cristina Ciobanu, Oddmund Oterhals

Sjøtransportkonferanse i Ålesund,

24. mars 2010

Delprosjekt: Rammevilkår

➤ Formål

- ✓ Samlet oversikt over avgiftsstrukturen for sjøtransporten langs norskekysten

➤ Oppgaver

- ✓ Kartlegge og beskrive rammevilkår for sjøtransport

- ✓ Sammenligne disse på en oversiktlig måte med relevante rammevilkår for veg- og jernbanetransport

Begrepet avgift

➤ Pengebeløp

- Legges til ved innførsel, produksjon eller innenlandsk omsetning av angitte varer/ tjenester
- Fastsettes av Stortinget for ett år av gangen

➤ Hovedmål

- Å skaffe staten inntekter til å finansiere offentlige utgifter (fiskal grunn)
- Virkemidler for å prise indirekte virkninger av forbruk og produksjon (eks. miljøskadelige utslipp)

Begrepet gebyr

➤ Pengebeløp

- Innkreves for konkrete, statlige myndighetshandlinger overfor enkelte personer eller virksomheter

➤ Hovedmål

- Skal dekke de reelle gjennomsnittskostnadene ved utføring av slike tjenester

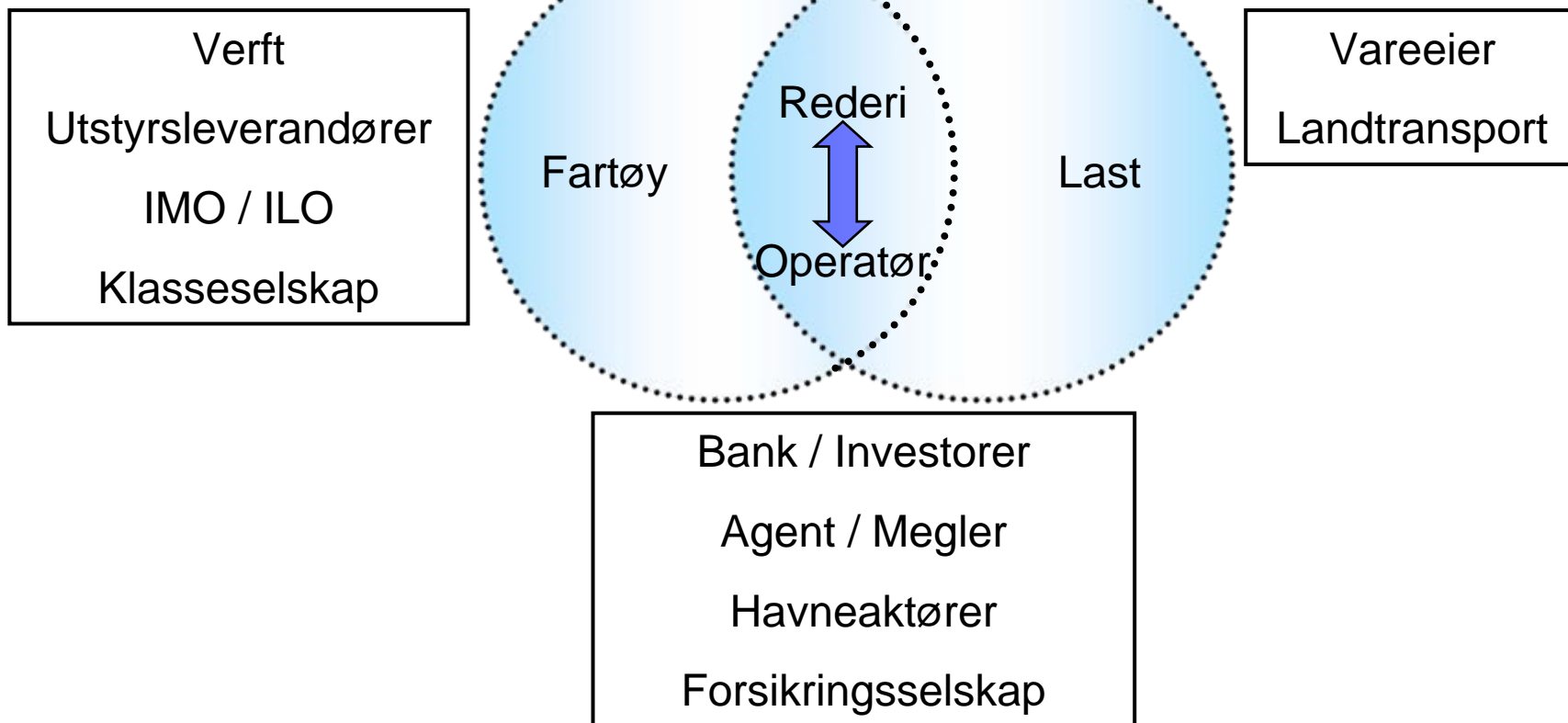
➤ Forskjellen mellom a&g

- Avgiften anses som en **tilleggsskatt** uten direkte sammenheng med det arbeidet som er blitt utført i forbindelse med utførelsen/kjøpet av tjenesten (e)
- Gebyret anses som betaling for **utførte tjenester**

Typisk for Sjøtransporten

Nasjonale myndigheter

Miljødepartementet; NHD; Finansdepartementet; Fiskeridepartementet
Arbeids- og inkluderingsdepartementet, osv.

Avgifter og gebyrer

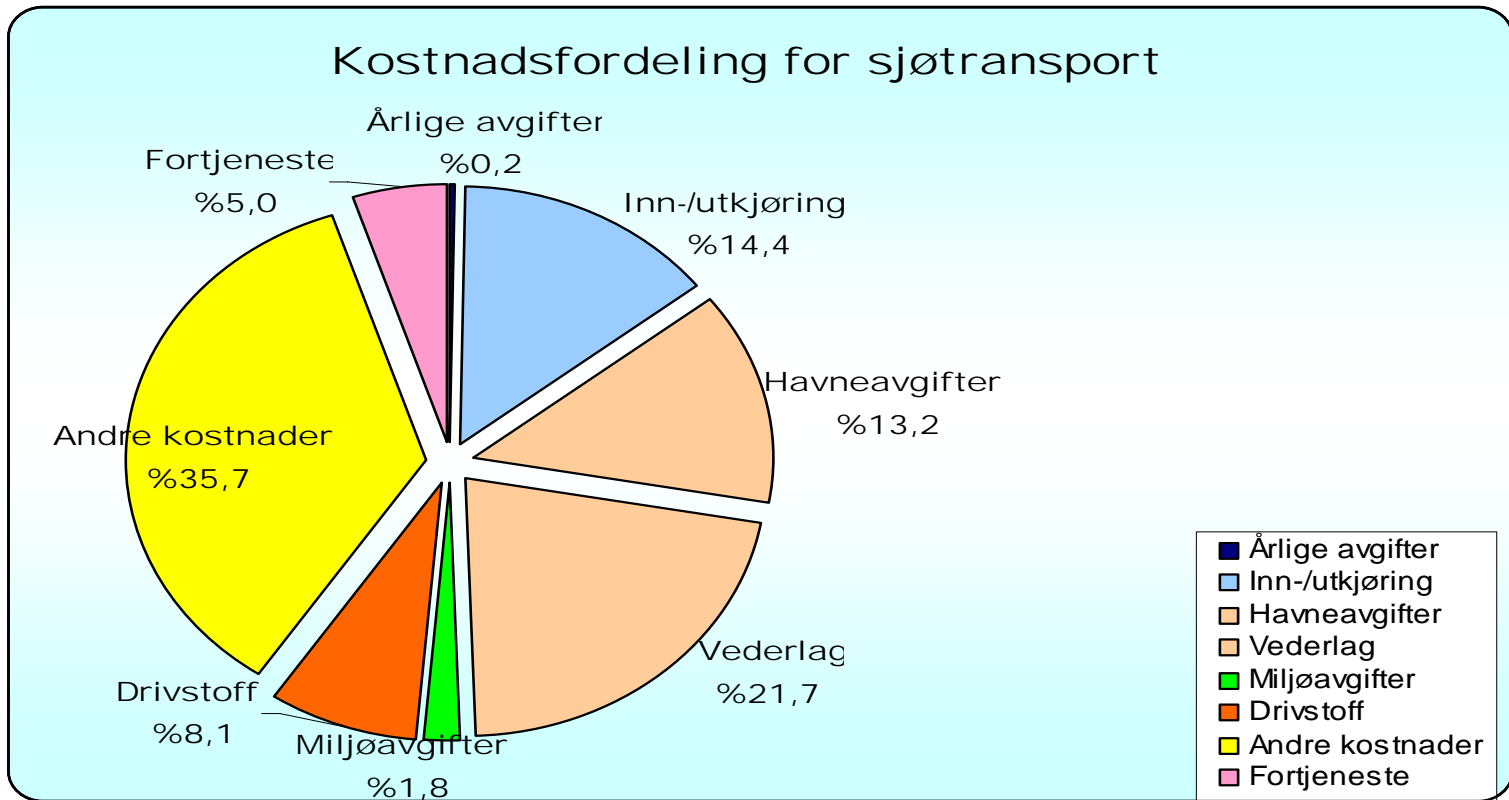
Kategori	SJØ	VEG	BANE
Statlige	Førstegangsgеbyr	Vektårsavgift	Infrastrukturavgift (kraftpris, nettleie)
	Årsgebyr	Omregistreringsavgift	Energiavgift
	NOR/NIS registrene	Autodieselavgift	Konsesjonsavgift
	Årsgebyr NIS		
	Bunkersoljesølskade sertifikat		
	Kystgebyr		
	Losberedskapsgebyr		
	Losingsgebyr		
	Sikkerhetsgebyr		
	ISPS avgift		
Miljø	CO2 avgift	CO2 – avgift (på diesel)	CO2 – avgift
	NOx avgift	Smøreljeavgift	NOx – avgift
	Smøreljeavgift	Miljødifferensiert årsavgift	Smøreljeavgift
	Svovellavgift marint drivstoff	Dekkavgift og Batteriavgift	
Havneavgifter	Kaiavgift		
	Anløpsavgift		
	Vareavgift		
	Passasjeravgift		
	Isavgift		
	Trafikkavgift		
Vederlag	ISPS avgift	Lastebilavgift	Jernbanevognavgift
	Levering av vann og strøm		
	Renovasjonsavgift		
	Ankring, sjøsandopptak, bruk av bøyer		
	Arbeidslønn pr. mann/time		
	Fortøyning / Løsskast		
Privatavgifter	Klarering, Megling	Bomavgift, Fergebilletter	Godstogavgift (noen havner)

Sammenligningsoppgave

- Case: 100 tonn stykkgoods transporteres fra Stavanger til Bodø med båt, bil og tog
- Sammenlign:

- ✓ **Forskjellige kostnadskategorier:**
  - » Infrastruktur
  - » Innhenting/utkjøring
  - » Terminalkostnader
  - » Drivstoff, osv
- ✓ **Miljømessige resultater**
- ✓ **Totalkostbildet for de tre transportmidlene**

Sjøtransport - kostnadsfordeling

☑ Kostnader på land og i havn utgjør 50 %

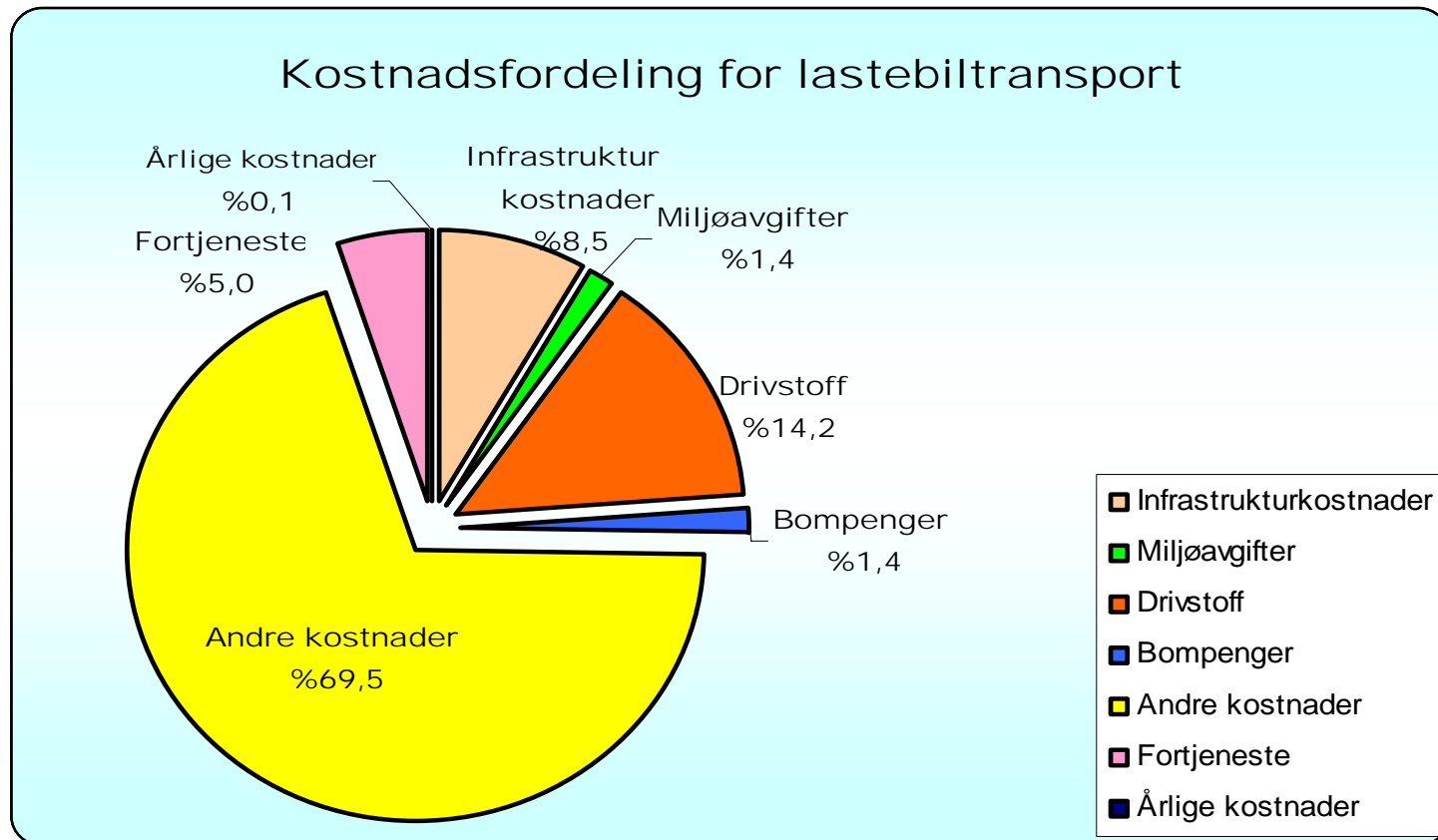
☑ Miljøavgifter blir en liten post

☑ Kostnader i havn utgjør 35 %

☑ Avgifter utgjør 15,2 %

➡ Lite igjen til vedlikehold og fornying

Vegtransport - kostnadsfordeling

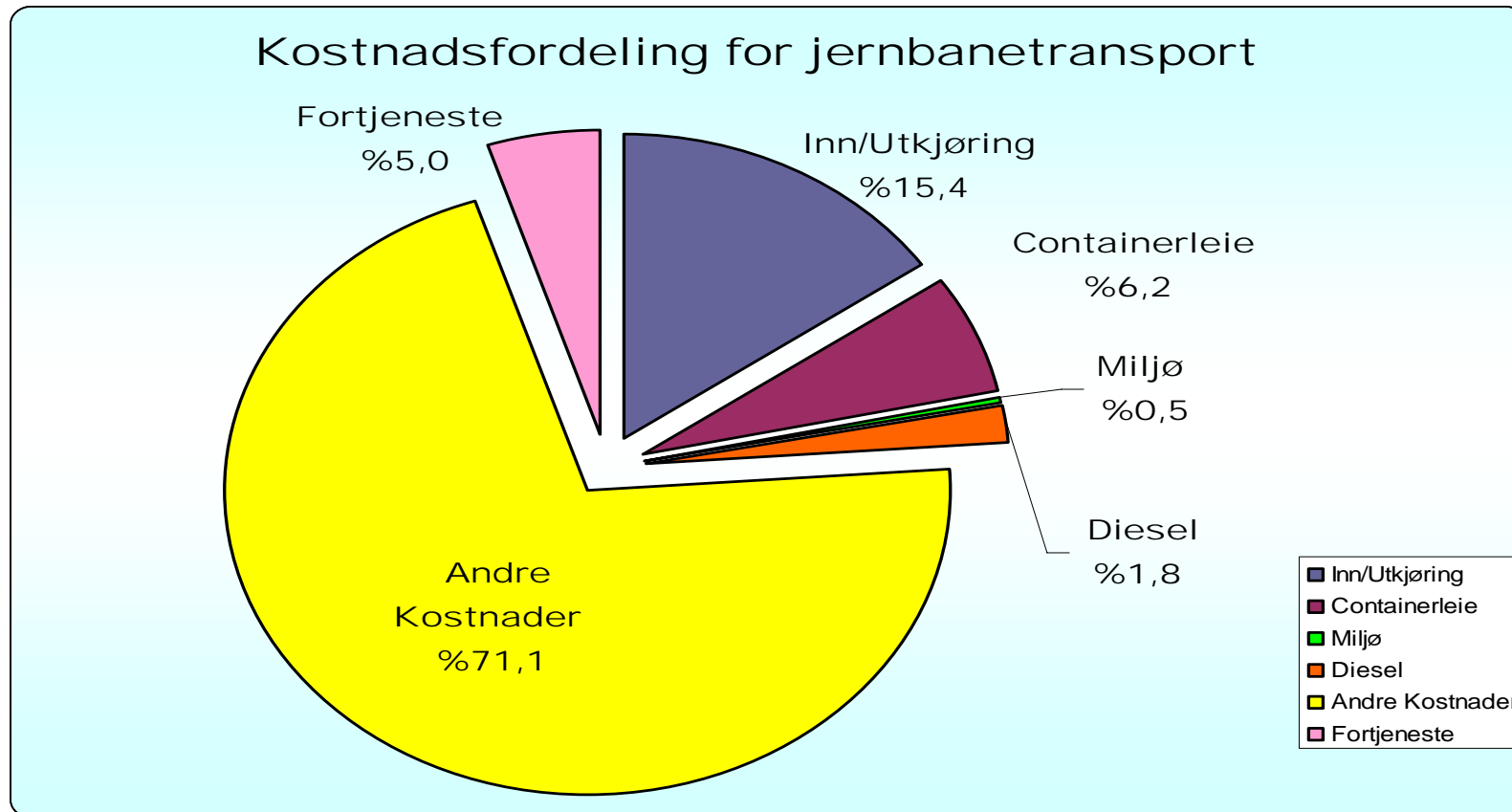
☑ Avgifter utgjør 11,4 %

☑ Drivstoff utgjør 14,2 %

➡ Ingen terminalkostnader

➡ Ingen omlastingskostnader

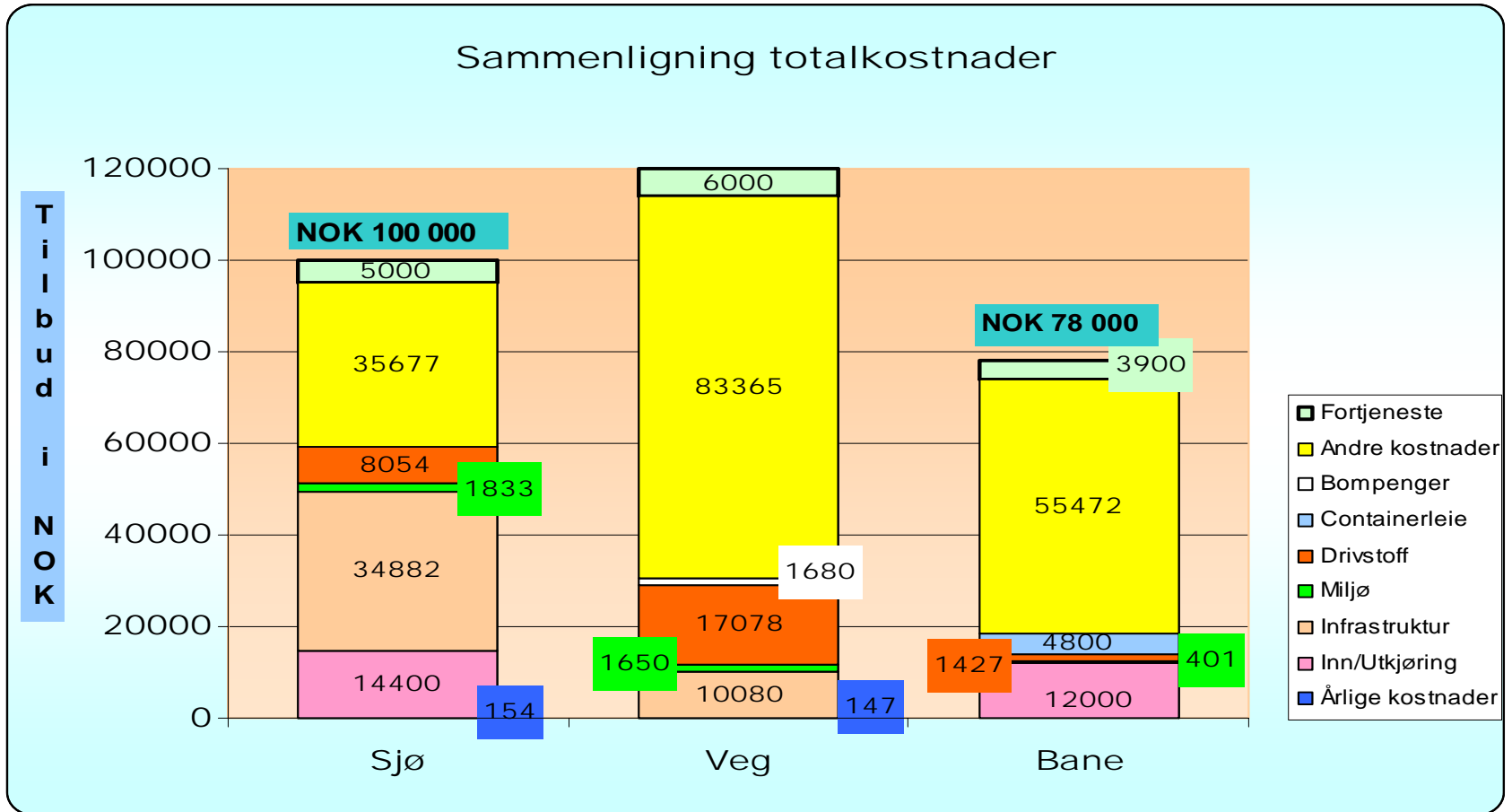
Jernbane - kostnadsfordeling

☑ Terminalkostnader utgjør 22 % (36 % for fartøy)

☑ Desiderert minst bruk av fossilt drivstoff – dvs. mindre miljøskadelige utslipp

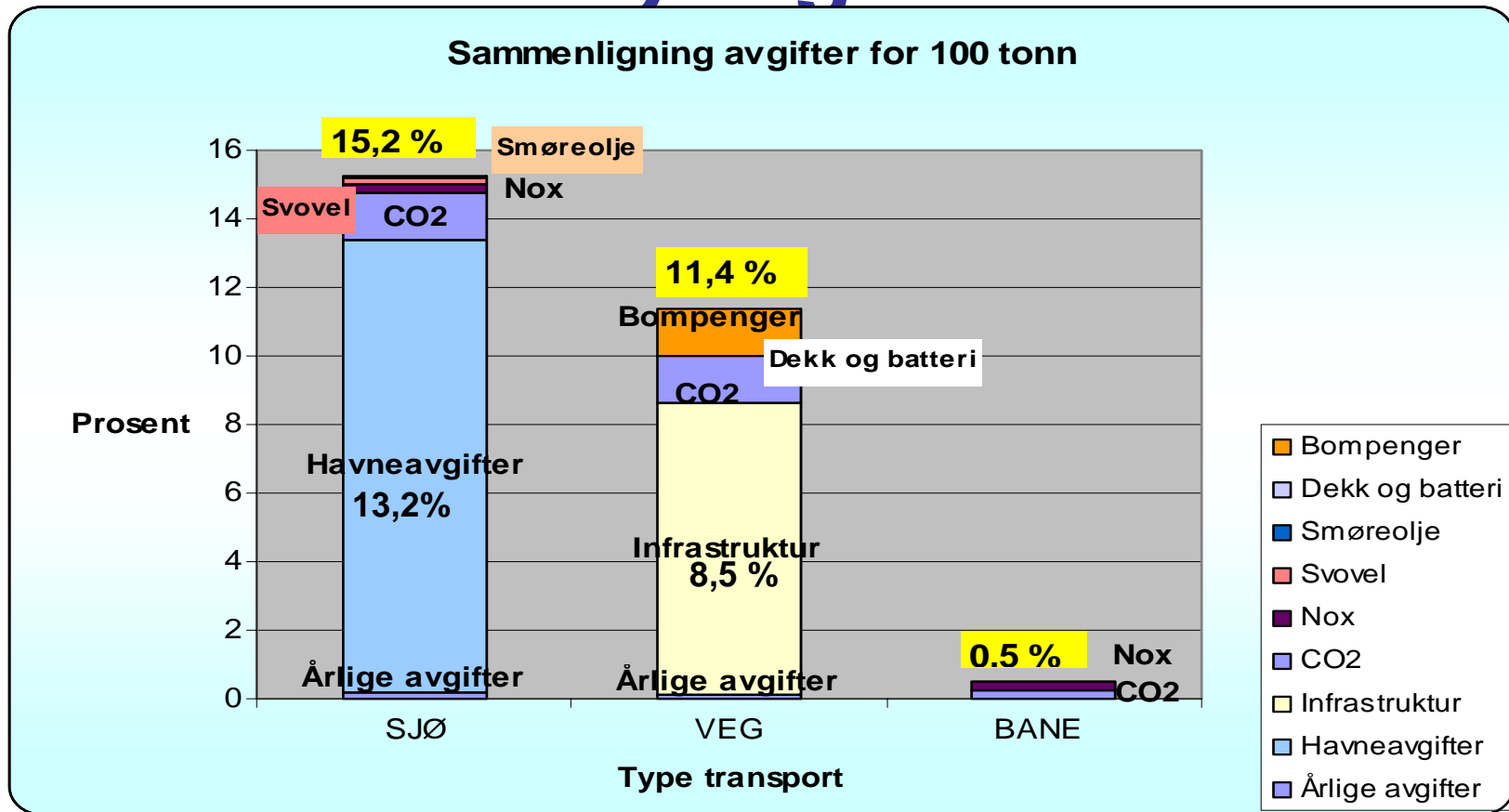
Sammenligning totalkostnader: sjø, veg, bane

Sjøtransport må ligge 15-20 % under bilfrakt (markedskrav)

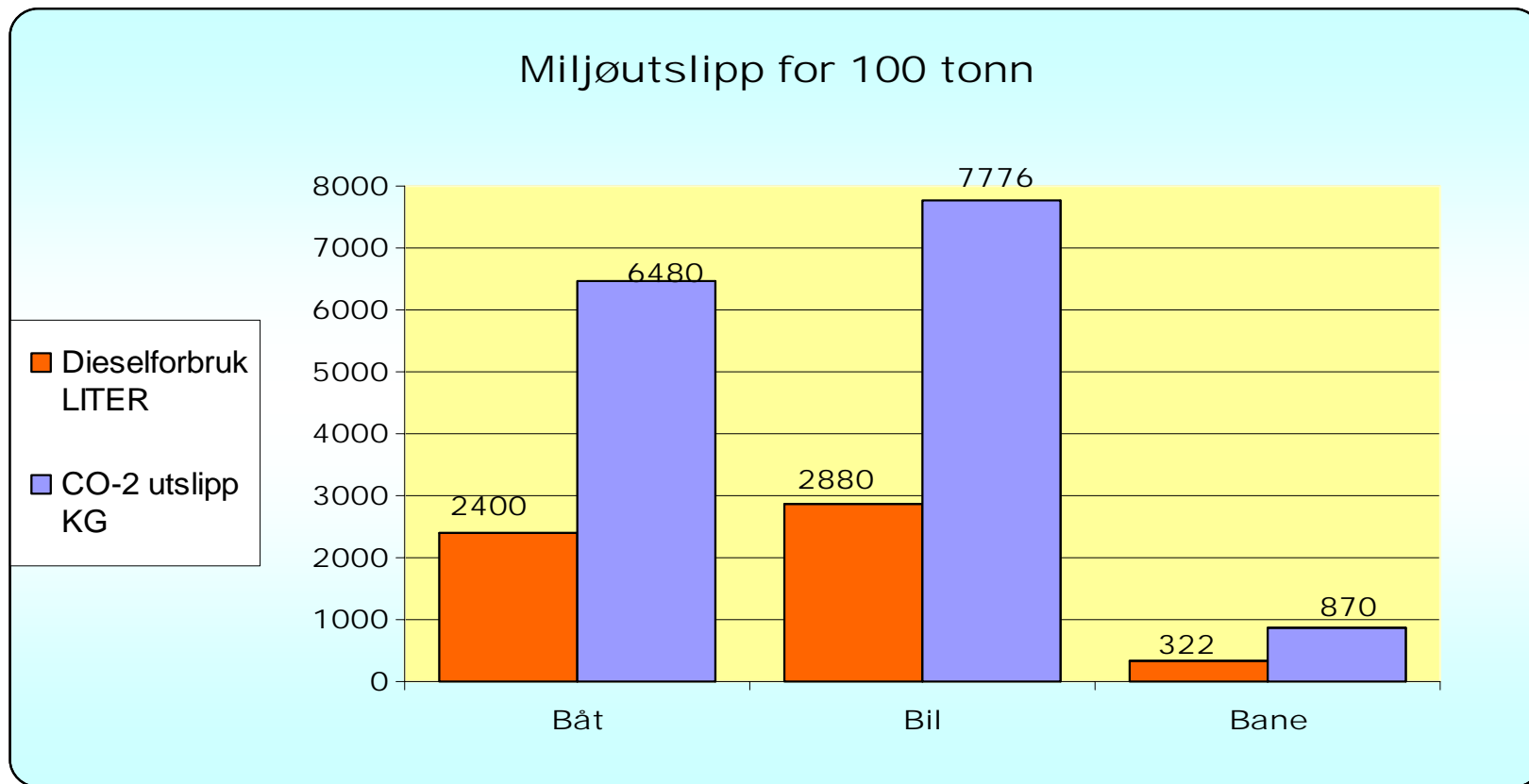
Fleksibilitet og tilgjengelighet gir bilen prisfordel

Sammenligning avgifter for 100 tonn stykk gods

- Sjøtransporten har flest avgifter
- Havneavgiftene utgjør mer enn 80 % av totalavgiftene

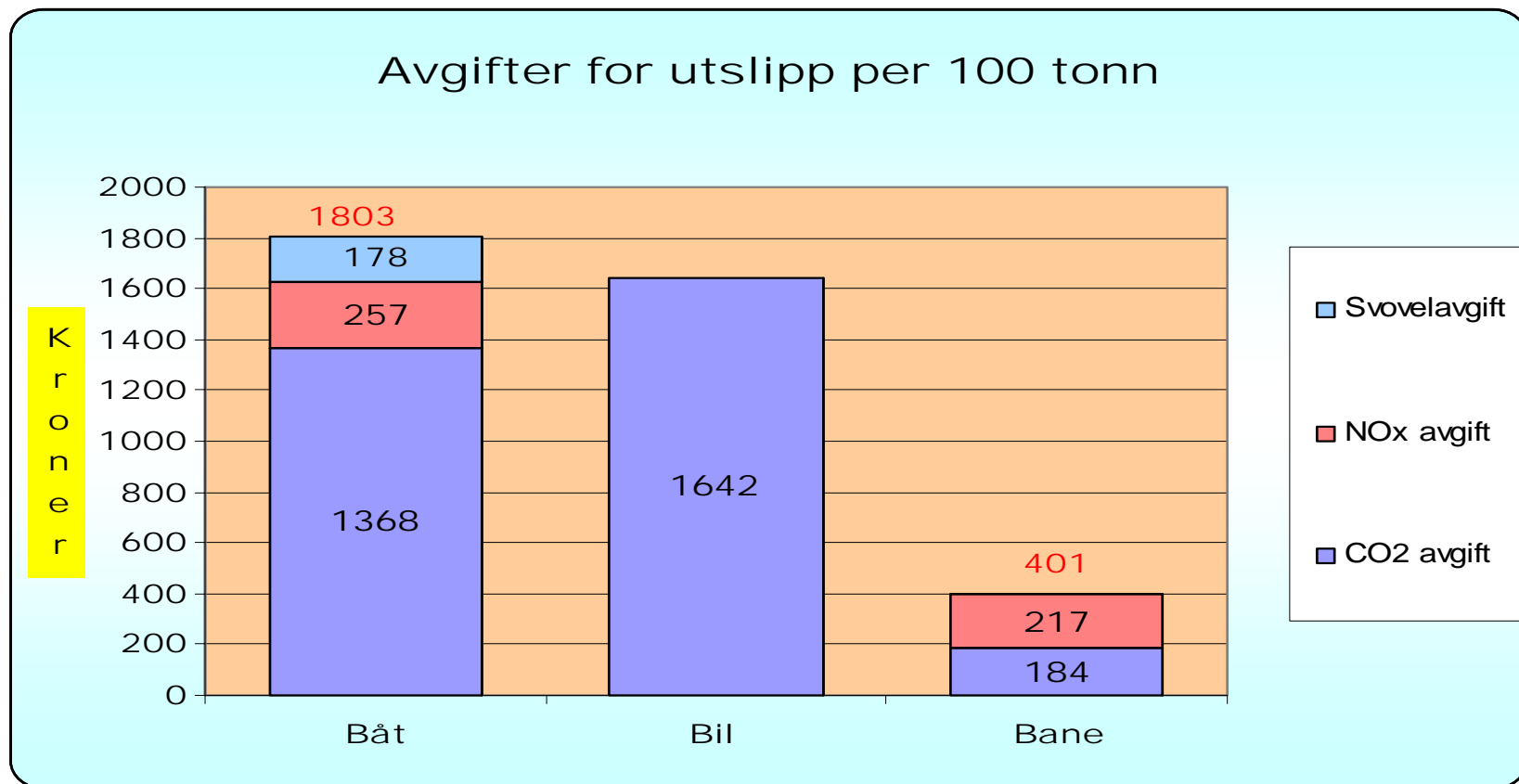
CO2 utslipp og CO2 avgift

Lastebilen har størst CO2-utslipp per transportert tonn

Båten bruker mindre drivstoff enn lastebilen for å transportere 100 tonn stykk gods

Sammenligning miljøavgifter

Båten betaler flest avgifter for miljøutslipp

Toget har flere avgifter enn lastebilen, men betaler minst

Miljøeffekter ved gassdrift for NyFrakt-båten

- ✓ CO₂-utslipp reduseres med 20-25 %
  - ✓ NO_x-utslipp reduseres 90 % ift IMO-krav
  - ✓ SO_x elimineres (ikke svovel i naturgass)
  - ✓ Partikler reduseres 98 %
- ❖ **I tillegg kommer skrogeffekter som gir drivstoffbesparelser på 20-30 %**

Konklusjoner og vurderinger

- ✓ Sjøtransporten preges av mange aktører, myndigheter og komplisert administrasjon av avgifter og tjenester
- ✓ Båt og jernbane har terminalkostnader som sin største utfordring - forbedring krever samarbeid mellom mange aktører og instanser og medfører store investeringer

Konklusjoner og vurderinger (forts.)

- ✓ Sjøtransport har "uendelig kapasitet" og bør utnyttes bedre
- ✓ Endring i transportmønster krever samarbeid og vesentlige tiltak til effektivisering av terminaler og lasting/lossing

**Takk for
oppmerksomheten**